

Jesus gick i döden med högburet huvud

Predikan av Martina Prosén, Långfredagen 2011 & 2012

Idag tänkte jag ta er med till passionsberättelsen. Vi börjar när Jesus fängslas och fortsätter via Översteprästens hus och Pilatus residens ända fram till korset, där Jesus ger upp andan. Det är ju långfredag och jag hoppas att du ska känna att du liksom var där när det hände. Att du och jag flyger som små myggor runt Jesus och hör precis vad som sägs och ser vad som händer med honom. Jag hoppas att du ska få se hur majestätiskt han rör sig, vilken auktoritet han bär och hur märkligt lugn han verkar, mitt i kaoset.

Först tänkte jag ta dig med till Getsemane, eller trädgården, som Johannes kallar det. Jesus har kvällen innan hållit den sista måltiden med sina lärjungar, gett Judas klartecken att gå ut i natten och hållit sitt avskedstal och bätt för sina lärjungar. Sedan har de begett sig till trädgården och Jesus har kämpat i bön. Han har vändats inför det som väntar, och Fadern har tröstat honom och gett honom mod. Sedan händer det här:

Jesus fängslas

Läs Johannes 18:1-11

Jesus vet att det är dags, så han går ut och möter Judas och hela vaktstyrkan tillsammans med judarnas folk. Observera att den romerska vaktstyrkan som nämns kan avse antingen en grupp på 200 eller en grupp på så mycket som 600 man! Det senare är mest troligt eftersom kommandanten som nämns bär en titel som betyder att han var ledare för 1000 man. Ingen liten grupp alltså. För att gripa en enda man.

Jesus tar initiativet och frågar vem de söker. De svarar Jesus från Nasaret, och han säger Det är jag. Uttrycket kan lika gärna översättas: Jag är. Detta uttryck förekommer systematiskt i Johannes evangelium och av reaktionerna att döma är det inte ett vardagligt Det är jag, utan det gudomliga ”Jag är” som Jesus avser. Minst 600 man faller till marken.

Jesus frågar igen och försäkrar sig sedan om att de inte tänker röra lärjungarna, utan endast honom. Men Petrus kan inte bara stå och se på när Jesus grips, han ingriper. Hugger av örät (eller kanske bara örsnibben, ordet betyder lillörät). Jesus stoppar honom genast. Han vet ju att gripandet och avrättningen ingår i Guds plan.

Jesus vet vad som väntar

Jesus, som visste om allt som väntade, gick ut till dem... (Joh 18:4)

Stick svärdet i skidan. Skulle jag inte dricka den bägare som Fadern har räckt mig? (Joh 18:11)

Jesus hade länge talat om sin död,
nu var stunden inne

Jesus möter alltså sina bödlar med huvudet högt. Han går aktivt och frivilligt ut till dem. Han vet vad som komma skall. Han hindrar Petrus att ingripa. Och han vet att detta är hans egentliga uppdrag. Han har många gånger talat om sin död och försökt få lärjungarna att förstå innebörden. Men de har haft svårt att ta det till sig.

Jesus vet vem han är

- *Vem söker ni?*
- *Jesus från Nasaret.*
- *Jag Är!*

När Jesus nu sade "Det är jag", vek de tillbaka och föll till marken (Joh 18: 4-6)

Judas och vaktstyrkan är chanslösa mot Universums Herre.

Jesus behöver bara uttala två ord så faller hela högen till marken. 600 man. Utan våld. Utan vapen. Utan kamp. Bara rakt i backen. Därför att han använder sitt ord. Och Guds ord har makt. Det är Gud själv som talar. Jag är. Det är samme Gud som uppenbarade sig för Mose i den brinnande busken och förde folket ut ur Egypten som nu står inför den stora pöbeln med Judas i spetsen. Det är Gud själv, den Allsmåttige, Universums Herre, som låter sig gripas och föras bort för att dödas. Men innan han gör det, markerar han vem han är.

Han tar inte emot deras hot med rädsla eller underkastelse, han står rak och ser dem i ögonen. Vore det inte för det högre syftet att han skulle dö för hela mänskligheten, ja, då skulle de inte kunnat göra något alls mot honom. I ett av de andra evangelierna säger Jesus till Petrus: *Tror du inte att om jag bad min Fader så skulle han genast skicka mer än tolv legioner änglar till min hjälp?*(Matt 26:53). Jesus vet vem han är och han vet vem som står på hans sida. Därför är han fullständigt lugn när de griper honom.

Jesus hos översteprästen

Läs Joh 18:12-13, 19-24

Överstepräst = mäktigast bland judarna, förvaltare av Mose Lag

Hannas = före detta överstepräst

Kajafas = sittande överstepräst

När de har gripit Jesus för de honom till Hannas, en av de mäktigaste männen i Jerusalem och inom hela det judiska folket. Han hade tidigare varit överstepräst men avsatts av romarna och ersatts av andra. Romarna la sig i tillsättandet av överstepräster eftersom det var en maktposition. Enligt lagen skulle översteprästen sitta på livstid. För judarna behöll Hannas således sin aukoritet och sitt inflytande. Han utövade också makt indirekt genom att det var hans söner och svärson som sedan blev överstepräster. Hannas hade skapat sig en stor förmögenhet på kommersen på tempelplatsen. Under det år då Jesus korsfästes var Kajafas, Hannas svärson, sittande överstepräst och alltså formellt den som hade ansvar för att Mose Lag tillämpades, att templet sköttes korrekt och som var sammankallande för stora rådet. Mäktigare än så kunde man alltså inte bli som jude vid den här tiden.

Jesus vet vem som har rätt

- Varför frågar du mig? Fråga dem som har hört mig! (18:21)

En av vakterna som stod där gav honom en örfil...

- Har jag sagt något som är fel, så säg vad det var. Men om jag har rätt, varför slår du mig? (Joh 18:22-23)

Jesus tillrättavisar Lagens väktare

Jesus vet att lagen föreskriver att vittnen ska tillkallas för att kunna bevisa att någon är skyldig till det den anklagas för. Därför hänvisar han till hur offentligt han talat och att det rimligtvis måste finnas många andra som kan vittna om vad han sagt, istället för att han själv ska försvara sig. Han vet också att det är emot lagen att slå den anklagade i rätten och reagerar

därför när vakten slår honom. Jesus, som är Lagens upphovsman och den sanne Översteprästen, tillrättavisar nu den som skulle vara Lagens väktare och den som är tillsatt som överstepräst. Inte en tum viker han sig eller tar emot deras spydigheter, falska anklagelser eller hot. Han står där med högburet huvud och vet vem han är och vem som har rätten på sin sida. Översteprästen har inget mer att säga när Jesus anklagar honom för att hålla ett rättsvidrigt förhör, han skickar honom vidare.

Jesus hos Pilatus

Läs Joh 18:28-38, 19:8-12

Pilatus = romersk ståthållare, hade yttersta makten i regionen, underställd Kejsaren
exousia = makt, auktoritet, rätt, rättighet

Jesus skickar honom nu till Pontius Pilatus, den romerske ståthållaren och den som har den egentliga makten över provinsen Judaea. Han har ansvar för den allmänna säkerheten, för rättskipningen och för centralförvaltningen. Och han är den ende som har rätt att döma till döden. Alltså för de Jesus till honom.

Men Pilatus är romare, inte jude, och han kan inte förstå att någon ska dömas till döden för hädelse. Alltså säger de till en början bara att han är en förbrytare. Först på slutet anger de det verkliga skälet, att Jesus har gjort sig till Guds son.

Ordet för makt, *exousia*, återkommer på flera ställen och betyder både makt, auktoritet, rätt och rättighet. Vi ska se hur Jesus använder det i förhållande till Pilatus och sig själv.

Jesus vet vem som har makten - 1

- Så du är judarnas kung?

- Säger du detta av dig själv eller har andra sagt det om mig? (18:33-34)

- Vägrar du att tala med mig? Vet du inte att jag har **makt** att frige dig och **makt** att korsfästa dig?

- Du skulle inte ha någon **makt** över mig om du inte hade fått den från ovan (19:10-11)

Jesus tillrättavisar den världsliga makten

Pilatus är till en början föraktfull mot Jesus, men Jesus svarar utan rädsla och med full auktoritet. Han vet vem som är mäktigast av dem, och det är inte Pilatus. När Pilatus till sist vill skrämma honom genom att hänvisa till sin makt, säger Jesus helt lugnt att han inte alls skulle ha någon makt, om den inte var given till honom. Av vem? Ja, ytterst sett av Jesus själv. Han är Universums Herre, Människosonen, Ordet som blev kött. Ingen världslig makt har någon verklig makt över Guds Son. De har bara fått den till låns, blivit bemyndigade. Deras makt kan när som helst tas ifrån dem. Jesus tillrättavisar Pilatus. Och märkligt nog är hans hjärta mjukare än översteprästernas. Pilatus vill frige Jesus, översteprästerna är fast beslutna att döda honom. De som borde ha känt igen Messias, kungen, de utlämnar honom åt en romare. Och Pilatus har inte nog med auktoritet eller rättspatos för att följa sitt samvete, han utlämnar Jesus åt dem.

Jesus vet vem som har makten - 2

Pilatus har alltså ingen egentlig makt över Jesu liv. Men Jesus själv har makt över det. Lyssna här:

*...jag ger mitt liv för att sedan få det tillbaka. Ingen har tagit det ifrån mig, jag ger det av **fri vilja**. Jag har **rätt** att ge det, och jag har **rätt** att få det tillbaka. Detta har min Fader bestämt för mig. (Joh 10:17-18)*

- Jesus går målmedvetet och frivilligt rakt in i Döden
- Jesus har makt att ge sitt liv och att ta det tillbaka, denna makt har Fadern gett

Ingen tar Jesu liv. Man kan nästan säga att det inte är någon som dödar Jesus. Han ger sitt liv. Han väljer att överlämna sig. Han har nämligen den makten, den rätten. Han kan ge sitt liv, och han kan ta det tillbaka. Inte få det tillbaka, **ta** det tillbaka. Ingen av oss har ju den makten. Vi bestämmer inte över vår egen död. Den kommer när den kommer och vi kan inte styra den (utom genom att våldföra oss på Guds skapelse och Guds bud). Och vi har definitivt inte makt att ta vårt liv tillbaka. Ingen av oss kan bestämma oss för att kliva tillbaka in på jorden av egen vilja. Men Jesus hade den rätten, den makten. Och det hade Fadern gett honom. Jesus dör alltså helt och hållet frivilligt, på det viset är det inte alls synd om honom. Varken Fadern, Satan, Judas, Översteprästen eller ens Pilatus har rätt att ta ifrån Jesus hans liv, den rätten har han själv. Och han väljer att bruka den rätten för vår skull. Han ger sitt liv för vår skull, för att vi ska få liv.

Jesus vet vem som har makten – 3

Och när han gör det så vet han att han agerar i enlighet med Faderns vilja, inte på grund av Satans onda planer. Lyssna:

*Nu kommer världens härskare. Han har ingen **makt** över mig. Men världen måste få veta att jag **älskar** Fadern och gör som Fadern har befallt mig (Joh 14:30-31)*

- Jesus är inte offer för Satans makt
- Jesus lyder Faderns vilja av kärlek, inte av tvång

Trots att Satan agerar kraftfull och välplanerat mot Jesus, så vet Jesus att detta egentligen inte har någon betydelse. Han skulle lätt ha kunnat övervinna satan, om det bara handlade om hans eget liv. Problemet var inte att han var kraftlös mot satan eller att han var tvungen att dansa efter satans pipa. Nej, problemet var att människorna redan var fast i satans grepp. Och skulle han kunna rädda dem, var han tvungen att själv ta deras plats och övervinna döden. Därför säger han att satan inte har någon makt, men att han ändå låter sig gripas och dödas av fienden, därför att det ingår i en mycket större och viktigare plan. Det är i själva verket Faderns plan att Jesus ska dö, inte Satans. Detta ska världen så småningom få se.

Det finns ingen motsättning mellan Faderns vilja och Sonens vilja: *Allt mitt är ditt* säger Jesus. Men trots det finns det en slags beslutsordning hos Gud, Fadern beslutar och Sonen lyder villigt planen. Men han lyder inte därför att han är rädd för Fadern, eller därför att han är tvungen att lyda Fadern. Han lyder frivilligt och helhjärtat därför att han älskar Fadern och är ett med honom och vill samma sak som han.

Jesus höll sitt huvud högt...

Om vi sammanfattar kan vi säga:

Jesus visste vem han var och hade själv valt sin väg, därför kunde han möta fienden med full auktoritet och utan rädsla.

Det finns inget av svaghet, tvekan, feighet, rädsla eller skam när Jesus möter fienden. Han vet sitt värde, han vet sin makt, han är klar över sin identitet. Och han är klar över att den väg han börjat gå måste fullföljas in till slutet. Hela vägen från Getsemane till korset håller han sitt huvud högt. Han bär till och med sitt eget kors.

...tills allt var klart

Först när han hänger där, och han har sagt allt han vill säga till dem som stod honom närmast här på jorden och allt som skrifterna talat om förverkligats, först då – böjer han sitt huvud. Lyssna:

När Jesus hade fått det sura vinet sa han:

”Det är fullbordat.”

Och han böjde ner huvudet och överlämnade sin ande. (Joh 19:30)

När allt var klart, då böjde han sitt huvud och överlämnar sin ande. Det står faktiskt inte att han dör i något evangelium. Han överlämnar sin ande. Han lämnar tillbaka sitt mänskliga, jordiska liv i Faderns hand. Och han gör det som en frivillig akt. Inte av tvång.

Till sist böjde Jesus sitt huvud

**Men inte inför fienden,
utan inför sin älskade Fader.**

**Inte därför att han kuvats,
utan därför att han segrat.**

Jesus böjde inte sitt huvud som om han gav upp. Nej, han böjer det därför att han vet att allt är klart. Allt är färdigt. Allt han kommit för att göra är gjort. Nu kan han lämna. Och det är inte Satan han böjer sig för, utan Fadern. Han böjer sig i ödmjukhet och kanske med en slags lättnadens suck. *Det är fullbordat!* Nu har han gjort det han skulle, nu är uppdraget slutfört, nu är segern vunnen.

Den segern är din, om du vill ta emot

Kommer du ihåg att jag pratade om att makt också kan betyda rätt eller rättighet? Nu återkommer vi till det. För Jesus har nämligen gett oss en rättighet som är helt fantastisk. Genom sin död på korset har han segrat över Synden och Döden och gett oss en möjlighet att bli fria. Den seger han vann är alltså tillgänglig för oss! Om vi vill alltså. Om vi tar emot honom. Lyssna:

*Men åt all dem som **tog emot** honom gav han **rätten** att bli Guds barn. Åt alla dem som tror på hans namn (Joh 1:12)*

Till sist vill jag fråga dig:

- **Vet du vem du är?** (Guds barn? Guds barn!)
- **Vet du vilken auktoritet du har?** (auktoritet att stå emot Satan, bl.a.)
- **Vet du vem som är din Far?** (samme Far som Jesus älskade)

Du kan hålla huvudet högt!

(du behöver inte låta dig kuvas, du kan bära ditt lidande med högburet huvud, du kan möta dina fiender och dina anklagare med högburet huvud, du kan till och med möta döden med huvudet högt – för du vet vem du är i Kristus och du vet vad Gud har planerat för dig; evigt liv)